

# AKRAN ZORBALIĞI FARKINDALIK PROGRAMI

OKUL  
ÖNCESİ



Özel Eğitim ve  
Rehberlik Hizmetleri  
Genel Müdürlüğü



german  
cooperation  
DEUTSCHE ZUSAMMENARBEIT

Financed by  
**KFW**



## PROGRAMIN GENEL AMAÇLARI

1. Öğrencilerin, akran zorbalığı hakkında farkındalık kazanmalarını sağlamak.
2. Öğrencilerin, akran zorbalığına ilişkin farklı roller hakkında fikir sahibi olmalarını sağlamak.
3. Öğrencilerin, akran zorbalığı olan ve olmayan davranışlar arasındaki farkı ayırt edebilmelerini sağlamak.
4. Öğrencilerin, akran zorbalığı yapan çocukların neler hissettiğini anlamalarını sağlamak.
5. Öğrencilerin, akran zorbalığına maruz kalan çocukların neler hissedebileceğini anlamalarını sağlamak.
6. Akran zorbalığına maruz kalan öğrencilerin, zorbalık ile nasıl baş edebileceğini öğrenmelerini sağlamak.
7. Akran zorbalığına maruz kalan öğrencilerin, göstermeleri beklenen davranışları rol oyunu ile sergilemelerini sağlamak.
8. Öğrencilerin, akran zorbalığına uğrayan birilerini gördüklerinde neler yapabileceklerini öğrenmelerini sağlamak.
9. Akran zorbalığı davranışı gösteren öğrencilerin, zorbalık içermeyen davranışların farkına varmalarını sağlamak.

4

## PROGRAMIN UYGULANMASI

Bu program, rehber öğretmen/psikolojik danışman müşavirliğinde okul öncesi öğretmeni tarafından, öğrencilere uygulanmak üzere hazırlanmıştır. Program uygulanmadan önce rehber öğretmen/psikolojik danışman tarafından öğretmenlere ve velilere yönelik bilgilendirici seminerler yapılacaktır. Ayrıca sınıf rehberliği farkındalık programının uygulanması sürecinde dikkat edilmesi gereken noktalar hakkında, okul öncesi öğretmenlerinin bilgilendirilmesi sağlanacaktır. İlk beş oturumun bir hafta içinde ardışık günlerde yapılması, etkinlikler arası bağlantı olduğu ve çocukların önceki etkinlikleri hatırlamasını kolaylaştırması açısından önemlidir. Programın uygulanması sürecindeki görev ve sorumluluklar aşağıda maddeler hâlinde belirtilmiştir:

1. Okulda farkındalık programının planlanması ve yürütülmesi sürecinden okul müdürü sorumludur.
2. Programın uygulanması için gerekli tüm malzeme ve düzenlemeler okul yönetimi tarafından sağlanacaktır.

3. Rehber öğretmen/psikolojik danışman, veli ve öğretmen seminerlerini; sınıf öğretmeni ise öğrenci oturumlarını yapmakla yükümlüdür.
4. Öğretmen ve veli seminerleri, öğrenci oturumlarından önce yapılmalıdır.
5. Farkındalık programı uygulamaları sırasında yapılan paylaşımlarla ilgili "gizlilik" ilkesi dikkate alınmalıdır.
6. Rehber öğretmen/psikolojik danışman ve oturumları uygulayan öğretmenler farkındalık programının uygulanması sürecinde akran zorbalığından ileri düzeyde etkilendiği tespit edilen öğrencileri, ilgili kurum ya da kuruluşlara yönlendirmelidir.

## PROGRAM UYGULANIRKEN DİKKAT EDİLECEK NOKTALAR

1. Oturumlarda, Covid-19 salgın hastalığı tedbirleri kapsamında uyulması gereken mesafe ve hijyen kurallarına dikkat edilmelidir.
2. Okul öncesi öğretmenin, akran zorbalığı ile ilgili etkinliklerden önce duyguları tanıma, ifade etme ve arkadaşlık becerileri ile ilgili etkinlikleri yapmış olması önerilir.
3. Okul öncesi öğretmeni, her oturumdan önce yapılması gereken hazırlıkları tamamlamalıdır.
4. Her oturumun başında, önceki oturumun kısaca hatırlatılmasına yer verilmelidir.
5. Oturumlarda yer alan etkinlikler ana sınıfı grubu düşünülerek hazırlanmıştır. 4-5 yaş grubu öğrenciler için uygulanması durumunda, oturumların içeriği azaltılıp, basitleştirilerek çeşitli düzenlemeler yapılabilir.
6. Rol oyunlarında öncelik, grupta lider özeliği gösteren çocuklara verilebilir. Böylece diğer çocuklara rol model olmaları sağlanabilir.
7. Oturumlarda mümkün olduğunca çok öğrenciye söz hakkı verilmesi faydalı olacaktır.

## ÖZEL EĞİTİME İHTİYACI OLAN ÇOCUKLAR İÇİN EK BİLGİ VE UYARILAR

1. Yönergeleri anlamakta zorlanan öğrenciler için açıklamalar tekrarlanmalıdır.
2. Görme engeli olan öğrenciler için görseller ayrıntılı biçimde betimlenmelidir.
3. Öğrenciler etkinliğe katılım için özellikle teşvik edilmelidir.
4. Öğrenciler, özellikle rol oyunu gibi etkinliklerde zorlanırlarsa öğretmen tarafından desteklenmelidir.
5. Uygulama sırasında öğrencilerin bilmediği kavramlar açıklanmalıdır.

## UZAKTAN EĞİTİM İÇİN EK BİLGİ VE UYARILAR

1. Oturumlar yüz yüze eğitim sürecine göre planlanmıştır. Bu nedenle uzaktan eğitim sürecinde oturumlarda yer alan etkinliklerin uygulanması sırasında bazı değişiklikler gerekmektedir.
2. Oturumlarda yer alan her bir etkinlik için uzaktan eğitim sürecine uyarlanabilecek değişiklik önerileri, etkinlik içinde not olarak ifade edilmiştir.

6

## PROGRAMIN DEĞERLENDİRİLMESİ

Akran Zorbalığı Farkındalık Programı'nın gerçekleştirilmesi sürecinde ve sonrasında izleme ve değerlendirme çalışmaları yapılmalıdır. Yapılan izleme neticesinde değerlendirme süreci, süreç ve sonuç odaklı olmak üzere iki aşamalı yürütülmelidir. Süreç değerlendirmesi, programı uygulayan öğretmen tarafından Farkındalık Programı Değerlendirme Formu doldurularak gerçekleştirilmeli ve rehber öğretmen/psikolojik danışmana teslim edilmelidir. Farkındalık programı oturumlarının tamamlanmasından sonraysa programın amaçlarına ulaşip ulaşmadığını tespit edebilmek amacıyla gözlem, anket vb. ölçme araçları ile değerlendirmelere yönelik çalışmalara devam edilmelidir.

## PROGRAMIN YAPISI

### 1. OTURUM

- Öğrencilerin, akran zorbalığı kavramını ve akran zorbalığında bulunan rolleri tanınması.
- Öğrencilerin, akran zorbalığına maruz kalan öğrencilerin neler hissettiğini fark etmesi.

**Oturum 1:** Sincap Sini ile Sincap Mini

### 2. OTURUM

- Öğrencilerin, akran zorbalığı ile arkadaşlar arası anlaşmazlık arasındaki farkı ayırt etmesi.

**Oturum 2:** Zorbalık mı Anlaşmazlık mı Oyunu

### 3. OTURUM

- Öğrencilerin, zorbalık yapan ve zorbalığa maruz kalan çocukların düşüncelerini, duygularını ve davranışlarını fark etmesi.

**Oturum 3:** Kızıl Tilki'nin Hikâyesi

### 4. OTURUM

- Öğrencilerin, akran zorbalığına maruz kaldıklarında kullanabileceği baş etme becerilerini fark etmesi.

**Oturum 4:** Zorbalık Çantası

### 5. OTURUM

- Öğrencilerin, akran zorbalığına tanık olduklarında kullanabileceği başa çıkma becerilerini fark etmesi.

**Oturum 5:** Karga Kuki'nin Hikâyesi

### 6. OTURUM

- Akran zorbalığı ile ilgili aile katılımının sağlanması.

**Oturum 6:** Resim Çalışması